

1. Vapen och ammunition

Innehåll

1.	Vapen och ammunition	1
1.1	Inledning	1
1.2	300 m	2
1.2.1	Ammunition	2
1.2.2	Vård	2
1.3	50 m	3
1.3.1	Ammunition	3
1.3.2	Vård	4
1.4	10 m	5
1.4.1	Ammunition	5
1.4.2	Vård	5

1.1 Inledning

Geväret är vårt idrottsredskap. Vi måste därför vara noga med att lära oss hur geväret fungerar och hur det ska hanteras.

För att ha en rimlig chans att prestera höga resultat behöver man, förutom en god skjutteknik, gevär och ammunition som tillsammans ger god precision. Geväret kräver regelbunden vård och översyn och ammunitionen bör väljas med omsorg, till just det geväret den ska användas i.

Att testa ammunition har blivit allt vanligare och är många gånger ett måste, framförallt när det gäller 50 m. Det kan vara ett tidsödande arbete men det finns poäng att tjäna.

Äger man sitt eget gevär är man ofta mer angelägen om att hålla det i bra trim. Men hur är det med föreningens gevär? Vem ansvarar för att de är i ordning?

1.2 300 m

Inom det nationella 6,5 mm-skyttet är endast två gevär tillåtna: Mauser och Sauer 200 STR. Till mausersystemet är dessutom ett antal olika stockar tillåtna (m96, CG63, CG80 och FSR89). I Regelboken - Nationellt skytte står beskrivet vilka ändringar som är tillåtet att göra på gevären.

I det internationella 300 m skyttet får flera olika vapentyper användas. Reglerna för vilka mått och vikter som geväret måste hålla sig inom finns i ISSF:s regelverk.

1.2.1 Ammunition

Ammunitionen som används är centralantänd och består av fyra delar: kula, hylsa, tändhatt och krut. Kulan är helmantlad och av torped-typ. Det innebär att kulans blykärna omges av en mantel som i regel är gjord av tombak (kopparlegering). Kulans vikt, form och tillverknings sätt kan skilja sig åt.

Det finns fabrikladdad ammunition som ger god precision, men många väljer att ladda sin ammunition själv. Dels kan det bli något billigare, men man har en helt annan möjlighet att pröva sig fram till en kombination av kula och krut som slår bra i den egna pipan. Innan man börjar med hemladdning ska man se till att få ordentlig utbildning, annars är riskerna stora att det sker olyckor. Ett enkelt sätt att testa sin ammunition är att kontrollera utgångshastigheten i en kronograf.

Figur 1 - Ammunition med kaliber 6,5X55

1.2.2 Vård

Det viktigaste är att avlägsna tombak ur pipan. Görs inte detta bildas förbränningar och precisionen försämras. Vapenvården delas in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Före skjutning:

- Torrdrä pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast

Efter skjutning:

- Torka av geväret, avlägsna smuts (framförallt efter fältskjutning)
- Avlägsna krutrester i pipan med hjälp av linnelapp med lösningsmedel
- Avlägsna tombak med hjälp av solvent som dras in i pipan och får verka några minuter
- Dra torrt med linnelappar
- Upprepa proceduren tills linnelapparna kommer ut rena
- Dra in pipan med ett tunt lager olja
- Rengör slutstyckets stötbotten

Månadsöversyn:

- Kontrollera magasinen, rengör
- Kontrollera pipskruvarna (Sauer)
- Rengör slutstycket, olja in med ett tunt lager
- Rengör ev. färgfilter

Årlig översyn:

- Olja in stocken med stockolja vid behov
- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera glapp i dioptern med klocka
- Kontrollera och rengör trycket

1.3 50 m

Alla gevär med kaliber .22 lr (5,6 mm) och som håller måtten som står angivna i regelboken är tillåtna. I det nationella skyttet är även sport- och frigevär tillåtna, men då utan krok och handstöd, och med inställningar som ryms inom måttgränsen. Dock får inte inställningar ändras under en tävlingsdag t.ex. mellan grundomgång och final.

1.3.1 Ammunition

Ammunitionen är kantantänd vilket innebär att tändsatsen ligger längs kanten av patronens botten. Kulan är av bly och belagd med ett skyddande lager vax. Utgångshastigheten är ca 330 m/s, d.v.s. strax under ljudets hastighet.

Att hitta ammunition som slår bra kan ibland vara ett bekymmer. Dyra patroner är i regel tillverkade under noggrannare kontroll men innebär inte med automatik att de slår bättre. För skyttar kan det ofta vara värt att prova ut ammunition till sitt gevär.

Figur 2 Ammunition i kaliber .22LR

1.3.2 Vård

Det stora problemet är att blyrester fastnar i pipan. Det finns heller inget kemiskt medel som löser bly. Enda sättet att få bort bly som fastnat är att med en bronsborste mekaniskt nöta bort det. Vapenvården delas in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Före skjutning:

- Torrdra pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast
- Dra lådskruvarna med momentnyckel

Efter skjutning:

- Torka av geväret, avlägsna smuts (framförallt efter fältskjutning)
- Dra in pipan med solvent och låt verka några minuter
- Dra igenom en bronsborste ett par gånger
- Dra torrt med linnelappar (upprepa tills linnelapparna kommer ut rena)
- Dra in pipan med ett tunt lager olja
- Rengör slutstyckets stötbotten och patronläget
- Lossa lådskruvarna

Månadsöversyn:

- Rengör slutstycket, olja in med ett tunt lager
- Rengör ev. färgfilter

Årlig översyn:

- Blya ur pipan mekaniskt med bronsborste
- Olja in stocken med stockolja vid behov
- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera glapp i dioptern med klocka
- Kontrollera och rengör trycket

1.4 10 m

Reglerna för luftgevärets mått och utseende finns i regelboken. Gevären kan delas in i två typer: med och utan trycktub. Gevär med trycktub har en utbytbar tub under pipan som innehåller drivgasen, luft eller kolsyra. Den andra typen kräver att man komprimerar luft inför varje skott med hjälp av en laddarm. Kulan är av bly och har kalibern 4,5 mm.

1.4.1 Ammunition

Blykulans form har betydelse för precisionen på skotten. Eftersom bly är en förhållandevis mjuk metall bör kulan därför kontrolleras innan den förs in i kulläget. Precisionen skiljer sig mellan olika partier och poäng finns att tjäna genom att testa ammunitionen.

Figur 3 – Ammunition till luftgevär

1.4.2 Vård

De viktigaste åtgärderna som behöver vidtas på ett luftgevär är byta packningar och att avlägsna bly ur pipan. Precis som med övriga vapentyper delas vapenvården in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Före skjutning:

- Kontrollera pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att trycktuben är full
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast

Månadsöversyn:

- Kontrollera det allmänna tillståndet på geväret
- Rengör ev. färgfilter

Årlig översyn:

- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera glapp i dioptern med klocka
- Kontrollera och rengör trycket
- Kontrollera och byt packningar
- Blya ur pipan